

В.С. Марцин (Львівський банківський інститут Національного банку України)
**СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОГО МИСЛЕННЯ І ОСОБЛИВОСТІ
ПРІОРИТЕТІВ ПРИ ПЛАНУВАННІ Й УПРАВЛІННІ
ЕКОНОМІКОЮ**

У статті показано, що в умовах нестабільної економіки особливого значення набуває питання складових структури механізму управління з метою забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання. Першочергового значення у даному випадку набуває рівень фінансового мислення та своєчасність прийняття відповідних рішень. Розглянуто складові фінансового мислення, де вагоме місце відведено інтересам трудових колективів, що дозволяє розширити простір для вибору рішень у конкретних умовах господарювання. За основу взято реформування економіки з метою забезпечення сталої та ритмічної роботи через прийняття економічно обґрунтованих планових завдань. Акцентовано увагу на державному регулюванні управління економікою на горизонтальному рівні через удосконалення договірних відносин. Виділено окремо перспективне планування на різних стадіях управління з урахуванням пріоритетних напрямів розвитку економіки, що повинно формувати економічну політику на більш віддалену перспективу. Доведено, що глобальні цілі реалізуються через встановлення пріоритетності великих комплексних і взаємозалежних галузей. Досліджено розмаїття важелів планового управління структурними змінами, прийняття конкретних рішень, які повинні бути тісно пов'язані з розширенням господарської самостійності.

Ключові слова: фінансове мислення, система господарювання, динамічність розвитку, система планування, планові завдання, державне регулювання, економічні пріоритети, оптимальні рішення, глобальні процеси.

Літ. 15.

В.С. Марцин (Львовский банковский институт Национального банка Украины)
**СОСТАВЛЯЮЩИЕ ФИНАНСОВОГО МЫШЛЕНИЯ И
ОСОБЕННОСТИ ПРИОРИТЕТОВ ПРИ ПЛАНИРОВАНИИ
И УПРАВЛЕНИИ ЭКОНОМИКОЙ**

В статье показано, что в условиях нестабильной экономики особое значение приобретает вопрос составляющих структуры механизма управления в целях обеспечения конкурентоспособности национальной экономики в мировой системе хозяйствования. Первоочередное значение в данном случае приобретает уровень финансового мышления и своевременность принятия соответствующих решений. Рассмотрены составляющие финансового мышления, в котором важное место отведено интересам трудовых коллективов, что позволяет расширить пространство для выбора решений в конкретных условиях хозяйствования. За основу взято реформирование экономики с целью обеспечения постоянной и ритмичной работы путем принятия экономически обоснованных плановых заданий. Акцентировано внимание на государственном регулировании управления экономикой на горизонтальном уровне посредством совершенствования договорных отношений. Выделено отдельно перспективное планирование на разных стадиях управления с учетом приоритетных направлений развития экономики, что должно формировать экономическую политику на более отдаленную перспективу. Доказано, что глобальные цели реализуются через установление приоритетности крупных комплексных и взаимосвязанных отраслей. Исследовано разнообразие рычагов планового управления структурными изменениями, принятие конкретных решений, которые должны быть тесно связаны с расширением хозяйственной самостоятельности.

Ключевые слова: финансовое мышление, система хозяйствования, динамичность развития, система планирования, плановые задания, государственное регулирование, экономические приоритеты, оптимальные решения, глобальные процессы.

V.S. Marcin (*Lviv Banking Institute of the National Bank of Ukraine*)

COMPONENTS OF FINANCIAL THINKING AND PECULIARITIES IN PRIORITIES WHILE PLANNING AND MANAGING THE ECONOMY

The article demonstrates that under the conditions of the unstable economy special attention must be paid to the elements within the management mechanism ensuring the competitiveness of national economy within the global economic system. In this case the primary importance belongs to the level of financial thinking and timely decision-making. The components of financial thinking are considered, among which significant attention is paid to the employees' interests, which enables widening the area for decision-making under certain conditions of economy. As the basis we take economic reforms aiming at sustainable and timely operations through setting the economically grounded planned tasks. Attention is also paid to state regulation of the economy's management on the horizontal level by means of the improved contractual relations. Prospective planning is highlighted at various stages of management, taking into account the priorities of economic development shaping the economic policy in the long term. It is grounded that global objectives are realized through prioritization of large integrated and interdependent sectors of the economy. The variety of leverages in planned management of structural changes is studied for the aims of specific decision-making closely related to the expansion of economic independence.

Keywords: financial thinking; management system; dynamic development; planning system; planning tasks; state regulation; economic priorities; optimal solutions; global processes.

Постановка проблеми. Розширення меж самостійності підприємств повному ставить питання про забезпечення темпів і пропорцій розвитку народного господарства. Потрібно, щоб незалежна робота підприємств узгоджувалася із загальнодержавними цілями і пріоритетами. Нова система господарювання, враховуючи інтереси трудових колективів, у більшій мірі може гарантувати вирішення загальнодержавних інтересів, але інтереси повинні бути спільними [14, 196]. Знаходження важелів, які забезпечуватимуть роботу всіх підприємств, – це головна проблема організації, методології й технології планування. Іншими словами, дія товарно-грошових відносин в таких умовах повинна ґрунтуватися на тому, що виробник повинен чітко знати економічні орієнтири своєї роботи не тільки тоді, коли виходить зі своєю продукцією на ринок, а заздалегідь, ще на стадії розробки плану. Таким чином, план не повинен обмежувати діяльність підприємств, а показувати широкий простір для вибору рішень і партнерів при укладенні господарських договорів, водночас достатньо визначено спрямовувати його на вирішення загальнодержавних завдань. У ході реалізації загальнодержавних планів важливим є контроль за дотриманням планової динамічності економіки народногосподарських пропорцій і збалансованості бюджету [12, 119].

Аналіз останніх досліджень й публікацій. Варто зазначити, що забезпечення динамічності розвитку економіки – дуже важлива характеристика розвитку народного господарства, і вона повинна знаходитись під належним контролем держави. Справа в тому, що в умовах реформування економіки підвищуються вимоги до забезпечення сталої й ритмічної роботи підприємств, стабільності прийнятих ними планових завдань. Неритмічність роботи підприємств при-

зводить до такого розбалансування економіки, за якого нормальне функціонування просто неможливе [10, 11]. Цей процес посилюється і місцевими органами влади, оскільки загальна динамічність розвитку забезпечується розвитком окремих територій. Від величини прибутків підприємств залежать доходи державного бюджету. Контроль за величиною надходжень до бюджету не повинен виходити за межі обліку й переростати в оцінювання діяльності підприємства.

Окреме місце в плануванні повинно зайняти державне замовлення, яке повинно стати ключовим розділом у державному плануванні [1, 3].

Роль державного планування повинна полягати в тому, щоб економічними методами, без командного натиску, мотивувати підприємство, об'єднання, організацію при самостійній розробці своїх планів вийти на масштаби і пропорції державного плану. Таким чином, перебудова системи планування, надаючи великого значення плануванню на рівні підприємства, в той же час повинна забезпечувати виконання загальнодержавних програм, де особливу роль відіграє державне замовлення.

Мета дослідження. Дослідити можливості економічних перетворень, що відбуваються у національній економіці, і довести необхідність пошуку нових пріоритетів при управлінні через фінансове мислення у плануванні та державному регулюванні.

Основні результати дослідження. Державне замовлення – це планова категорія, яка покликана органічно поєднувати загальнодержавне планування з економічною самостійністю підприємств, організацій, об'єднань [1, 3].

Співвідношення функцій державного замовлення як інструменту планування значною мірою обмежується самостійністю підприємств, але підтримується діями товарно-грошових відносин. Натуральні показники державного замовлення розширюють матеріально-речову частину плану, водночас розсувають межі самостійності підприємств. Одночасно дія державного замовлення в якійсь мірі звужує свободу підприємства у формуванні своїх планів і в переході від вертикальних (адміністративних) до горизонтальних (договірних) відносин [13, 5].

Важливою також є форма взаємовідносин. Адже державне замовлення розміщується на конкурсній основі. Це, по суті, новий інструмент планового регулювання, який позитивно зарекомендував себе в окремих галузях господарювання. Наприклад, паливно-енергетичний комплекс, який охоплює нафтогазодобувну, вугільну промисловість та електроенергетику.

З метою концентрації ресурсів (грошових і матеріальних) необхідно звернути увагу на пріоритетні напрями науково-технічного прогресу з виходом у найближчий період на передові рубежі освоєння нових технологій, що дасть змогу реалізувати напрацьовані досягнення міжгалузевих науково-технічних комплексів [1, 2].

Справа в тому, що для виконання підприємством державного замовлення потрібні матеріальні ресурси, в тому числі й такі, які не враховані у державному замовленні постачальника. Це призводить до того, що підприємство, яке виконує держзамовлення, повинно себе забезпечувати ресурсами самостійно. Через це виникає проблема міжгалузевого балансу, а це окремий вид планування [5, 239].

Розміщення державного замовлення повинно здійснюватися на тих підприємствах, де умови для виконання кращі з позицій як народногосподарських інтересів, так і інтересів конкретних споживачів. З точки зору державного планування важливим є підхід до лімітів виробничого споживання на продукцію, яка не входить у державне замовлення.

Вимагає розвинутої гуртової торгівлі конкурсно-договірна форма розміщення державного замовлення, яка дійсно переведе цю економічну категорію зі сфери адміністративного управління у сферу горизонтальних ринкових відносин. У зв'язку з цим потрібно знайти належне поєднання політекономічного, концептуального підходу з розрахунково-практичним, діловим, виробничо-галузевим.

Нова система загальнодержавних планів, порядок їх розробки у поєднанні з новими системами господарювання змінюють і зміст перспективного планування на різних стадіях. А тому необхідно по-новому осмислити всю систему планування саме з позиції її внутрішнього змісту. Для цього слід визначити сукупність пріоритетів і цілей розвитку економіки, направленість і структуру інвестиційної політики, науково-технічного прогресу, рубежі соціального розвитку, підтримку обороноздатності держави. Все це вимагає глибокого осмислення, детального кількісного і якісного обґрунтування [7, 240]. Для цього на всенародне обговорення повинні виноситись масштабні науково-технічні, соціально-економічні проблеми, вирішення яких вимагає значних народногосподарських ресурсів.

Поряд зі вдосконаленням всього процесу державного планування необхідно порівняти систему демократизації планування. Така система повинна діяти, починаючи з рівня підприємства, організації, об'єднання, оскільки вони самі затверджують свої плани. Чекають свого вирішення процеси демократизації планування. Трудовий колектив повинен відповідати за результати господарювання, необхідно докласти зусиль, щоб усунути вузькі місця у плануванні. Зрозуміло, що кожен рівень управління і планування буде мати свій ступінь точності й агрегованості. Бажано було б передбачити в планах обговорення значних народногосподарських проблем з винесенням їх на всенародне обговорення [8, 31]. Доречними були б розгляди окремих соціальних проблем через всенародне обговорення, тоді б перспективи були більш окресленими й усвідомленими.

Відомо, що будь-яка економічна система може бути життєздатною тільки при забезпеченні принципу зворотного зв'язку, тільки тоді вона гарантує недопущення помилок. Для цього кожне підприємство, організація повинні самостійно розробляти вихідні дані майбутнього плану розвитку. А тому важливою функцією державного планування в нових умовах господарювання є можливість планового визначення економічних пріоритетів. Ця можливість накладає значну відповідальність, особливо на державному рівні. Кожне помилкове рішення про пріоритети може мати серйозні наслідки. Щоб звести до мінімуму помилки такого плану, потрібно постійно удосконалювати методи й процедури вибору та реалізації економічних пріоритетів. Завжди потрібно виявляти проблеми і галузі, вирішення і розвиток яких є першочерговими. Такий підхід у теорії та практиці планування трактується як принцип «основної ланки».

Методологічна проблема встановлення пріоритетів до сьогодення залишається досить непростю. Зміст виділення окремих галузей, проблем як пріоритетних бачиться тільки тоді, коли вони вже визначилися з планами свого розвитку. Обмеженість ресурсів, насамперед фінансових, призводить до проблем у процесі розробки конкретних планів. У зв'язку із цим, природно, виникає питання до пріоритетності галузей, які не менш необхідні для розвитку економіки.

Правильно визначені пріоритети ще не гарантують уникнення можливих неоптимальних рішень при їх реалізації. Особливе значення має питання часу дії того чи іншого пріоритету, тобто прийнятої на даному етапі структурної політики. Правильна структурна політика дає результат тоді, коли сплановані темпи росту економіки, темпи росту ресурсів і їх споживання як на мікро-, так і на макрорівні [15, 120]. Консервація структурної політики може призвести до застою та до суттєвого зниження темпів соціально-економічного розвитку країни. У зв'язку з цим необхідно розробити чіткі процедури відбору й ранжування пріоритетів, забезпечити їх органічну вбудову в хід розвитку перспективних планів, об'єктивно обумовлені пропорції, досягнення достатньо гнучких форм їх планової реалізації.

Методологічною основою правильного вирішення проблеми пріоритетності в плануванні повинно бути неухильне дотримання пропорційності. Це означає, що пріоритетність тієї чи іншої галузі або проблеми ще не дає підстав для того, щоб спрямовувати в неї ресурси на шкоду загальній пропорційності. Не можна також допускати нагромадження пріоритетів, механічно залишати ті, які залишились від попереднього періоду, і додавати до них нові. За інших рівних умов переваги повинні надаватися новим пріоритетам.

Щоб забезпечити правильне використання переваг планування при визначенні й реалізації економічних пріоритетів, необхідно їх класифікувати за типами, причинами виникнення та за рівнем управління. Зрозуміло, класифікація пріоритетів, як і будь-яка класифікація економічних явищ і процесів, є досить умовною. В результаті динамічності економічних явищ важко виділити з усього розмаїття економічного життя саме пріоритетність. Кожному виду пріоритетів притаманна специфічна процедура виявлення, визначення необхідних ресурсів, підпорядкованість загальним плановим пропорціям.

Економічні пріоритети розрізняються місцем в історії, проблемами планування, управлінням і рівнем прийняття рішень. Найвищим рівнем повинно стати визначення головних соціально-економічних завдань, вирішення яких сприятиме підпорядкованому розвитку народного господарства в цілому в плановому періоді. Як правило, це завжди зводиться до підвищення рівня і якості життя людей, забезпечення розширеного відтворення на майбутнє й підвищення рівня обороноздатності держави. Такі завдання постають перед будь-якою економікою.

Пріоритети розвитку знаходять своє відображення у формуванні економічної політики держави. Визначені на цьому рівні пріоритети можна назвати цільовими комплексними програмами. Можлива також економічна політика, яка базується на однаковій пріоритетності різних завдань. При цьому не буде пріоритетів найвищого рівня, а сама проблема пріоритетності може змішуватися

тися на нижчий рівень – міжгалузевий, а то й галузевий чи регіональний рівень [9, 14].

Глобальні цілі реалізуються через встановлення пріоритетності великих комплексних однорідних і взаємозалежних галузей, наприклад, агропромислового, паливно-енергетичного, машинобудівного, соціального рівня тощо. Ранжування завдань цього рівня за ступенем пріоритетності значною мірою визначає пріоритетність інших рівнів планування й управління.

Пріоритети галузевого і регіонального рівня більш різноманітні. Їх можна розподілити на такі, що забезпечують народногосподарські завдання, і такі, що безпосередньо не пов'язані з народногосподарськими пріоритетами, а тільки доповнюють їх. До того ж, на кожному підприємстві в ході господарської діяльності виявляються свої пріоритети.

Стійкість розвитку економіки визначається тим, наскільки пріоритети цього масштабу узгоджуються і не суперечать пріоритетам більш високого рівня. Це частина проблеми поєднання інтересів трудового колективу із загальнодержавними інтересами, на що повинно бути скероване внутрішньогосподарське планування. Тобто це означає, що на підприємстві повинні бути такі пріоритети, які б працювали на пріоритети більш високого рівня [6, 328].

Найбільш часто поняття пріоритетності визначається як першочерговість розвитку окремих галузей, регіонів. Такий тип пріоритетів можна назвати структурним, тому що він визначає зміну структури на галузевому рівні. Структурні пріоритети визначають першочерговість розвитку окремих підгалузей чи видів виробництва. До структурних пріоритетів можна віднести обґрунтування випуску окремих видів продукції.

Окремою групою пріоритетів є напрями науково-технічного прогресу. Цей тип пріоритету тісно пов'язаний зі структурними змінами, але має і самостійне значення. Йдеться про визначення першочерговості тих чи інших напрямів науково-технічного прогресу.

Важливою групою є соціальні пріоритети, які пов'язані з проблемою соціального розвитку і визначають, наприклад, першочерговість підвищення рівня життя в групах населення, задоволення тих чи інших потреб людей. Всі ці пріоритети вимагають вдосконалення планування й управління економікою.

Заслугує на увагу групування пріоритетів за причинами виникнення. Багато пріоритетів виникає через недоліки, допущені в минулому. Визнання пріоритетності – це усвідомлення допущених помилок раніше і готовність виправити їх зараз. При пропорційності розвитку пріоритетність повинна бути зведена до мінімуму. Саме відсутність пріоритетів буде свідчити про збалансованість економіки, про вищий рівень плановості.

Переконливим аргументом пріоритетності може бути поява принципово нових науково-технічних рішень, які обіцяють стрімкий підйом на конкретній діяльності суспільного виробництва. Постає питання: якщо науково-технічний прогрес безперервний, то чому він призводить до виникнення економічних пріоритетів? Справа в тому, що потужна економіка завжди достатньо інерційна [4, 309].

Виробничий процес завжди опирається на зміни. Часто потрібні спеціальні планові процедури, які дозволяють впровадити у виробництво принципово нові

технічні рішення. Причиною пріоритетності тієї чи іншої галузі або проблеми може стати виникнення принципово нових потреб населення, суспільства. Що стосується нових потреб у засобах виробництва, то це результат науково-технічного прогресу. За таких умов пріоритет виникає через появу нових технічних рішень і задовольняє потреби суспільства. Причинами виникнення пріоритетів можуть бути також зміни зовнішньоекономічної ситуації.

Розглядаючи види пріоритетів з урахуванням причин їх виникнення, необхідно задуматися взагалі про правомірність пріоритетів та їх неминучість на всіх етапах економічного розвитку. Адже більшість випадків, навіть переконливих причин виникнення пріоритетів не з'являються раптово, неочікувано, їх можна було б заздалегідь спрогнозувати і врахувати в планових пропорціях. Проблема виявлення і реалізація пріоритетів є звичайною плановою процедурою вивчення перспективної ситуації, можливостей науково-технічного прогресу потреб суспільства та інших чинників формування на цій основі народногосподарських пропорцій майбутнього.

Якщо в економіці в період виходу з кризи виникає потреба у великій кількості пріоритетів, тоді втрачається їх актуальність взагалі через неможливість їх реалізації, оскільки потрібно було б оновити розвиток непраіоритетних галузей, які знову втрачуть і тільки в майбутньому потраплять у розряд пріоритетних [3, 4]. Саме з цього необхідно виходити при формуванні й відборі народногосподарських пріоритетів. У зв'язку з цим виникає питання доцільності розробки 21 пріоритетної програми розвитку за вказівкою Президента України.

Процес планової (значно обмеженої програми) реалізації пріоритетів повинен охоплювати виявлення і відбір, їх узгодження з державним планом і забезпечення його реалізації в ході виконання. В ході цієї роботи необхідно враховувати економічні прогнози, які готують науково-дослідні установи, та концепції розвитку цільових програм.

Висновки. Розробка цільових програм повинна стати основним методом перспективного планування з подальшою концентрацією ресурсів на вирішенні ключових пріоритетних завдань.

Заслужують на увагу пріоритетні розробки комплексних програм, розрахованих на 20–25 років. Саме за такий період на довготривалій основі можна не тільки вирішити пріоритети проблеми, але й узгодити їх між собою та в часі, забезпечити матеріальними, трудовими, фінансовими ресурсами.

У таких програмах повинен враховуватися безперервний прогрес вітчизняної і світової науки й техніки, можливості економічної співпраці з іншими державами. Програми повинні передбачати більш доцільне розміщення продуктивних сил суспільства всередині країни, враховувати потреби освоєння нових районів. Такі великі програми повинні охоплювати всі етапи роботи, починаючи від планування проектування до практичної реалізації. Заходи щодо їх реалізації повинні охоплювати не тільки функції планування, а й оперативне управління.

Повинні також бути чіткі визначені головні критерії відбору проблеми. Це, насамперед, нагальна необхідність для економіки вирішення саме даної проблеми, що характеризується ступенем особливостей її вихідного стану та

цільового рівня, що відповідає перспективним потребам держави. Таким чином, процедура відбору проблем для програмно-цільової підготовки значною мірою збігається з процедурою відбору пріоритетів.

Програмно-цільовий метод планування повинен розглядатись як головний інструмент реалізації основних переваг планової концентрації сил і ресурсів на визначальних етапах суспільного виробництва. Важливим важелем реалізації пріоритетів повинно бути планування. Докорінне переосмислення планування, формування структури і складу плану є належною основою виконання плану з дотриманням народногосподарських пріоритетів [2, 96]. Таким чином, перебудова управління народним господарством на базі планових засад дозволить правильно визначити й реалізовувати економічні пріоритети з плановим управлінням структурними змінами.

Оскільки життєздатність будь-якої економіки залежить від низки чинників, де основним із них є здатність швидко й ефективно адаптуватися до нових потреб, обумовлених науково-технічним прогресом, змінами попиту населення і зовнішньоекономічної ситуації. Чим швидше проходять ці структурні зміни, тим успішніше розвивається економіка. Консервативність економічних і виробничих структур – один з показників застою економіки. Для цього необхідна обґрунтована послідовність, продумана процедура планового регулювання структурних змін на перспективу. Намічені планом структурні зміни повинні стати основним елементом прискореного соціально-економічного розвитку країни.

Яка повинна бути роль плану у здійсненні структурних змін зараз? Чітка відповідь на це питання не тільки назріла, а й явно вже запізнилася. Розробка основних напрямів структурних змін в економіці повинна стати основою державної політики на перспективу. Саме зараз потрібні радикальні зміни у плановій практиці господарювання. Насамперед необхідно відповісти на такі питання:

- чи можемо ми здійснювати подальший розвиток без чітко розробленої програми дій?;
- якщо ні, то як управляти всіма структурними змінами за відсутності стратегії розвитку?;
- хто повинен відповідати за недолуге управління економікою і не тільки нею?

Незважаючи на негативні відгуки про загальнодержавне планування, все ж не варто позбавляти центр права керувати економікою, не позбавляючи самостійності кожного товаровиробника. Було б помилкою вважати, що детальне планування з центру значної кількості показників гарантуватиме дотримання оптимальних пропорцій і реалізацію структурних змін, які зараз вкрай необхідні. Важливо передбачити можливі труднощі і негативні наслідки на шляху реалізації прийняття принципово нових рішень.

Інтерес держави, центральних економічних органів, відображений у показниках державної статистики, має свої окремі особливості, особливо на макрорівні. Безсумнівно, однією з основних макроекономічних пропорцій є структура національного доходу, а саме частка споживання і нагромадження. Ця пропорція хоча й відображає в узагальненому вигляді значну кількість

планових завдань, все ж визначається достатньо обмеженим колом показників. Структура національного доходу значною мірою визначається товарооборотом і капітальними вкладеннями.

Пропозиції. Зважаючи на вищесказане, варто переглянути пропорції та структурні зміни, які повинні знайти своє відображення в перспективних планах і бути об'єктом планового керівництва. Основним принципом є відображення загальнодержавної мети і централізованого планування без зменшення прав підприємств, об'єднань, які мають реальну господарську самостійність. При регулюванні структурних змін не слід забувати про використання централізованого ціноутворення [12, 297].

Розглянута багатоманітність важелів планового управління структурними змінами вимагає належної обережності при застосуванні таких важелів, як державне замовлення, ціни й ціноутворення, та автономного вирішення питань, які об'єктивно тісно взаємопов'язані, але організаційно різнопланові. Все це вимагає збалансованості.

Подальше підвищення дієвості централізованого планування в умовах розширення господарської самостійності підприємств і організацій може бути забезпечено за рахунок значного посилення планових завдань системи взаємопов'язаних балансів. Це баланс суспільного продукту і національного доходу, основних виробничих і невиробничих фондів, трудових ресурсів, грошових доходів і витрат населення, виробництва й споживання матеріальних і фінансових ресурсів. Належне використання системи балансів повинно стати дієвим інструментом реалізації цілей соціально-економічного розвитку держави з врахуванням наявних, найбільш ефективних резервів використання в результаті прискорення науково-технічного прогресу.

Таким чином, система балансів народного господарства повинна дати відповідь на головне питання планування на сучасному етапі: якою повинна бути ефективність суспільного виробництва, характер і напрями науково-технічного прогресу, щоб за об'єктивної наявності народногосподарських ресурсів досягти цілей соціально-економічного розвитку країни. У вирішенні багатьох питань планування заслуговує на увагу матеріально-речове збалансування планів як важливого інструменту забезпечення збалансованості натурально-речових пропорцій у розвитку економіки.

Процес вдосконалення планування продовжуватиметься завжди. На кожному етапі необхідно прагнути досягнення відповідних результатів, оскільки планування є досить складним та ітеративним процесом з багатьма взаємно переплетеними прямими й зворотними зв'язками. Планова діяльність повинна починатися з розробки нової концепції, де має бути сформульована мета, визначена пріоритетність, структурна та інвестиційна політика, її направленість, науково-технічний прогрес, зовнішньоекономічна діяльність та забезпечене вирішення інших народногосподарських проблем.

1. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2001 №2623-III зі змінами й доповненнями від 09.09.2010 №2519-VI // zakon1.rada.gov.ua

2. *Богенко Н.И.* Экономическая культура: проблемы и тенденции развития – СПб: С-Петербург, ун-т, 2008. – 288 с.

3. *Ваганов А.* Храните информацию в правом полушарии // www.science.ng.

4. Діалог культур: Україна у світовому контексті. Філософія мислення: Збір. наук. праць. – Вип. 7. – К.: Українські технології, 2009. – 348 с.
5. Доходи та заощадження в перехідній економіці України / За ред. М. Савлука. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 398 с.
6. Конкурентні переваги територій у боротьбі за інвестиції / Автор. кол.: М. Дачишин, Р. Дачів та ін.; Бібліотека державного службовця. – Вип. 4. – К.: Інститут реформ, 2008. – 445 с.
7. *Корецький М.Х., Дігтяр А.О.* Стратегічне управління. – К.: ЦУЛ, 2007. – 240 с.
8. *Корнілов О.О.* Вартість і ціна робочої сили в умовах економічної трансформації // Економіка розвитку України. – 2009. – №1. – С. 30–33.
9. *Ложкін Г., Спасеников В.* Особливості та структура економічної свідомості суб'єктів соціального простору // Соціальна психологія. – 2006. – №1. – С. 8–16.
10. *Панарин А.С.* Філософія політики. – М.: Вопросы психологии, 2007. – С. 8–12.
11. *Почепцов Г.Г.* Коммуникативные технологии двадцать первого века. – М.: МГУ, 2010. – 436 с.
12. *Саболчик М.* Цены в системе планового управления / Пер. с чешс. – М.: Экономика, 2008. – 346 с.
13. *Савельев В.В.* Модель зміни поведінки споживачів як основа маркетингової антикризової стратегії // Економіка, фінанси, право. – 2009. – №4. – С. 3–6.
14. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України. – К.: Фенікс, 2007. – Т. 3. Конкурентоспроможність української економіки / За ред. акад. НАН України. В.М. Гейця. – 556 с.
15. *Тишкова М.В.* Культура современного экономического мышления. – Ростов н/Д: Рост. гос. ун-т, 2009. – 228 с.

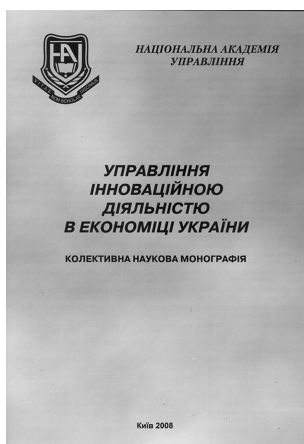
Стаття надійшла до редакції 13.12.2011.

КНИЖКОВИЙ СВІТ

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТА ЮРИДИЧНА ОСВІТА
ПРЕСТИЖНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Україна, 01011, м. Київ, вул. Панаса Мирного, 26
E-mail: book@nam.kiev.ua
тел./факс 288-94-98, 280-80-56

Управління інноваційною діяльністю в економіці України: Колективна наукова монографія / За наук. ред. д.е.н., проф. С.А. Єрохіна. – К.: Національна академія управління, 2008. – 116 с. Ціна без доставки – 18 грн.

Монографія присвячена управлінню інноваційною діяльністю в економіці України. В основу викладу матеріалу монографії покладені багаторічні дослідження науковців в галузі економічної теорії, фінансів та банківської справи, які були апробовані на сторінках авторитетного журналу «Актуальні проблеми економіки» в 2004–2007 роках. В монографії обґрунтовано основні інноваційно-інвестиційні напрямки та проблеми розвитку економіки України та управління даними процесами.